

Dr Tiberius Rata, Teologia Starego Testamentu,

Sesja 4, Bóg jako Odkupiciel

© 2024 Tiberius Rata i Ted Hildebrandt

To jest dr Tiberius Rata i jego wykład na temat teologii Starego Testamentu. To sesja 4, Bóg jako Odkupiciel.

Witam wszystkich. Dzisiaj porozmawiamy o Bogu jako Odkupicielu. I oczywiście największym aktem odkupienia ze Starego Testamentu jest wydarzenie Exodusu. Przyjrzymy się temu szczegółowo.

Kiedy spojrzymy na Stary Testament, są dwa hebrajskie terminy, które są używane na określenie odkupienia. Jednym z nich jest *gaal*, odkupić lub działać jako krewny. Pojawia się on często w Księdze Rut, na przykład, z krewnym, Odkupicielem i *goelem*.

A potem pada, wykupić lub wykupić. Kiedy docieramy do Nowego Testamentu, dwa greckie terminy to *lutromai* i *agorazo*. *Lutromai* oznacza raczej uwolnić lub odkupić.

Agorazo, aby faktycznie wybrać zakup na targu, na agorze. Zobaczymy, jak te terminy zmieniają się z czasem, ponieważ oznaczają coś w prawie, a następnie ewoluują lub zmieniają się w coś innego później. Ale znowu, jak powiedziałem, wydarzenie exodusu jest wydarzeniem, o którym mówi cały Stary Testament, gdy pytają o Boga jako Odkupiciela.

Kim jest Bóg? A Bóg pojawia się tutaj jako Bóg wojownik. Czasami, gdy patrzymy na Księgę Wyjścia, dobrze jest spojrzeć na nią w kategoriach konfliktu. Niektórzy sugerują, że są trzy główne konflikty.

To Jahwe kontra Faraon, Jahwe kontra bogowie Egiptu, a czasami Jahwe kontra Izrael. Więc patrząc na Exodus, czasami dobrze jest myśleć o nim w kategoriach konfliktu. Ale główne konflikty pojawiają się w rozdziałach siódmym i dziewiątym, kiedy masz Jahwe kontra bogowie Egiptu.

I znowu, gdy spojrzymy na Księgę Wyjścia, jest kluczowy werset w Księdze Wyjścia 12, który wyjaśnia cel plag. Przejdę przez ziemię egipską tej nocy i uderzę wszystkich pierworodnych w kraju, zarówno ludzi, jak i zwierzęta. I nad wszystkimi bogami Egiptu wykonam sądy.

Tak więc, to Jahwe kontra bogowie Egiptu. A Bóg chce pokazać, że On jest jedynym prawdziwym Bogiem. Pierwsze dziewięć plag jest ważnych, ale dziesiąta plaga jest najważniejsza, ponieważ to właśnie w niej mamy ustanowienie Paschy, co oczywiście jest palcem wskazującym na Chrystusa, który jest naszym barankiem paschalnym.

Wróć do tego, ale zanim przejdziemy do plag i Jahwe kontra bogowie Egiptu, musimy zrozumieć, co oznaczało odkupienie w czasach Starego Testamentu, ponieważ różni się od tego, co będzie oznaczać w Nowym Testamencie, gdy odkupienie będzie związane z dziełem Chrystusa. W Starym Testamencie, gdy ludzie mówili o odkupieniu, pierwszą rzeczą, o której słyszeliśmy, było odkupienie ziemi lub własności. Tak więc Izraelici byli postrzegani jako dzierżawcy ziemi Boga z prawem do produkcji.

To nie była ich ziemia. To była ziemia Boga. Ale Bóg pozwala im uprawiać tę ziemię.

A potem Bóg miał na myśli biednych i potrzebujących. I to jest to, co masz tutaj w rozdziale 25 Księgi Kapłańskiej. Co się stanie, jeśli jeden z twoich braci zubożeje i nie będzie mógł sam o siebie zadbać? Jeśli twój brat zubożeje i sprzeda część swojego majątku, to jego najbliższy odkupiciel, znowu idea Goela, przyjdzie i odkupi to, co sprzedał jego brat.

Jeśli człowiek nie ma nikogo, kogo mógłby wykupić, staje się zamożny i uważa, że jest wystarczająco bogaty, aby to wykupić. Niech obliczy lata, w których sprzedał, i spłaci resztę, i tak dalej, i tak dalej. Więc jeśli stałbym się zbyt biedny, aby zatroszczyć się o siebie, mógłbym pójść do brata i powiedzieć: sprzedam się tobie, a ty wykupisz mnie i mój majątek.

Ale Biblia uczy również, że w roku jubileuszowym moja ziemia trafi do pierwotnego właściciela. Jeśli nie będę już żył, trafi do mojego syna. Więc rok jubileuszowy był bardzo, bardzo ważny.

To jest ważne, ponieważ wiele osób używa Biblii, aby powiedzieć: spójrz, niewolnictwo było w Biblii w porządku. To nieporozumienie co do tekstu biblijnego. Wiele osób czyta, co wydarzyło się w historii Ameryki i czytają tekst biblijny.

A tak się nie stało. W tekście biblijnym Bóg miał na myśli biednych i chciał się nimi zaopiekować. Nie miało to nic wspólnego z tym, na czym polegał system amerykański.

Dom w mieście otoczonym murem nie był uważany za ziemię, co jest bardzo interesujące. Ale dom poza miastem był uważany za ziemię. Ponownie, mówimy o społeczeństwie agrarnym.

Więc kiedy mówimy o odkupieniu w Księdze Wyjścia, najpierw musimy porozmawiać o tym, co odkupienie dla nich oznaczało. I znowu, chodziło o ziemię, o własność i o troskę o biednych i potrzebujących. Więc wracając do Księgi Wyjścia, w Księdze Wyjścia tematem jest: Ja jestem Jahwe.

Bóg mówi, że jestem Jahwe. Zauważ, proszę, ile razy to się pojawia. Jestem Panem, jestem Panem, jestem na Panu, i będziesz wiedział, i możesz wiedzieć, że jestem Panem, i będą wiedzieć, że jestem na Panu.

Więc wszystko, co dzieje się tutaj w Księdze Wyjścia, to Jahwe pokazujący swojemu ludowi, że jest prawdziwym Bogiem. Pomyśl o tym. Ludzie Izraela żyli tam w niewoli przez setki lat i czasami są kuszeni, by przyjąć styl życia Egipcjan, a Bóg mówi: nie, ja jestem Jahwe.

Ja jestem prawdziwym Bogiem. Ja jestem. To w Księdze Wyjścia Bóg przedstawia się jako Ja jestem, który jestem, w rozdziale trzecim. Tak więc te plagi są bezpośrednim policzkiem wymierzonym bogom i boginiom Egiptu.

Zrobiłem też listę tego, jak można sparować każdego boga z Jahwe i jak Bóg pokonuje tych bogów. Pamiętaj, plagi są polemiką ze wszystkimi bogami Egiptu. Bogowie Egiptu są z kamienia, są z drewna, nie mają oczu, żeby widzieć, nie mają uszu, żeby widzieć, a mimo to ludzie ich czczą.

A pierwsza plaga, zamieniająca Nil ponownie w krew, była policzkiem dla Amona. Widzicie, Amon był bogiem, którego zadaniem była ochrona Nilu. Teraz, co ciekawe, wszyscy ci bogowie i boginie mają pracę.

Są bardzo podobni do ludzi. Ktoś powiedział, że tworzymy obraz Boga, a potem postanowiliśmy odwdziżyć się. Cóż, dokładnie to się tutaj wydarzyło.

Ludzie tworzą tych bogów na swoje podobieństwo i mają oni pracę. I znowu, praca Amona była ochrona Nilu. Pod ochroną Amona przepływ Nilu pozostał niezakłócony.

Problem w tym, że w tym przypadku pytanie brzmi, gdzie był Amon, kiedy Jahwe zamienił Nil w krew? A odpowiedź brzmi, cóż, nie było go nigdzie, ponieważ nie istnieje. Jahwe mówi, że jestem prawdziwym Bogiem. Teraz, liberalni uczeni, którzy odrzucają historyczność wydarzenia Exodusu, mówią, że nie ma tu żadnego cudu, niczego do zobaczenia.

Oto jak tłumaczą przemianę Nilu w krew. Niezwykłe obfite opady deszczu w górnym Nilu doprowadziły do powodzi, które z kolei doprowadziły do rozpuszczenia czerwonego brudu. Do czerwonego brudu dodano czerwony kolor niektórych mikroorganizmów znanych jako wiciowce, które są zawsze obecne w Nilu.

Ale ponieważ powódź i składniki odżywcze przyniesione ze sobą i rozmnożone w obfitości, sprawiły, że Nil stał się czerwony, niezdatny do picia i zatrueł ryby. Tak więc jest to interesujące, naturalistyczne wyjaśnienie cudu. Teraz, ponownie, to Jahwe 1, bogowie Egiptu 0. Druga plaga jest policzkiem dla wszystkich bogów Egiptu, szczególnie Heketa .

Aaron przeszukał piasek nad wodami Egiptu, a żaby pokryły ziemię Egiptu. Heket była więc boginią porodu i płodności, ukazaną tutaj z ciałem kobiety i głową żaby. Jeden z uczonych pisze, że ponieważ Heket była ucieleśniona w żabie, żaba była święta w Egipcie.

Nie można było jej zabić, a w konsekwencji Egipcjanie nie mogli nic zrobić z tym okropnym i heroicznym rozmnożeniem się bogini. Zmuszeni byli nienawidzić symboli ich zepsutego kultu, ale nie mogli ich zabić. A gdy żaby umarły, ich rozkładające się ciała musiały zamienić miasta i wsie w cuchnący horror.

Ciekawe jest to, że magowie z Egiptu potrafili zrobić to samo. Teraz, liberalni uczeni mówią, nie ma tu żadnego cudu; można to wyjaśnić naturalistycznie. Oto, co mówią.

Ponownie, nie ma tu żadnego cudu; to bardzo interesujące wyjaśnienie. Ale to Jahwe 2, bogowie Egiptu 0. Trzecia plaga, komary lub komary, jak mówią niektóre tłumaczenia. Ponownie, to jest jak mówi Exodus 12:12; to policzek dla bogów Egiptu, szczególnie Seba.

Seb był bogiem ziemi. Samego miejsca, z którego pochodziły komary, był bogiem powierzchni ziemi. Tak więc plaga komarów była wstydem dla boga ziemi.

Cudu, nawiasem mówiąc, nie powtórzyli magowie z Egiptu. I podoba mi się to, co Philip Rykens mówi na ten temat. Mówi, że skoro magowie faraona byli sługami Szatana, plagi komarów wyraźnie pokazują, że moc Szatana ma swoje granice.

Niewątpliwie diabeł ma pewną moc. Biblia mówi, że jego dzieło przejawia się we wszelkiego rodzaju fałszywych cudach, znakach cudów. Szatan ma również inne moce.

Ma moc buntu, Izajasz 14, kusić; Mateusz 4, oszukiwać; Objawienie 20, oskarżać; Zachariasz 3. Szatan jest bardzo potężny, ale jego moce są ograniczone. Rozważ wszystkie rzeczy, których nie jest w stanie zrobić. Nie może stworzyć.

On może tylko zniszczyć. Nie może odkupić. Może tylko zostać potępiony.

On nie może kochać. On może tylko nienawidzić. On nie może być pokorny.

Może być tylko dumny. Najbardziej druzgocące ze wszystkiego było to, że nie był w stanie utrzymać Syna Bożego w grobie. Bóg złamał moc diabła, wskrzeszając Jezusa z martwych.

Biblia mówi, że Syn Boży pojawił się, aby zniszczyć dzieło diabła. Czy uważasz, że liberalni uczeni zaakceptują to jako fakt historyczny? Odpowiedź brzmi: nie. Liberalni

uczni, którzy odrzucają cudowną naturę plag, sugerują, że idealne warunki rozrodcze w stojącej wodzie wzdłuż Nilu, gdy woda opadła, uformowały ogromne roje komarów gryzących ludzi i zwierzęta.

A co z plagą much? Jeśli nie wypuścisz mojego ludu, pošlę roje much na ciebie i twoich sług, i twój lud do twoich domów. A domy Egipcjan będą pełne rojów much, a także na ziemi, na której będą stali. Ponownie, Egipcjanie nie powtórzyli cudu.

I wydaje się, że po raz pierwszy serce faraona zmiękło. Ale znowu, twardnieje ponownie w rozdziale 8. To był policzek dla Kephri, który miał być bogiem much. Nie wiem, czy śledzisz, ale to Jahwe 4, bogowie Egiptu 0. A co ze śmiercią egipskiego bydła? To Jahwe kontra wszyscy bogowie Egiptu, ale szczególnie Neves.

Następnego dnia Pan uczynił to; wszystkie zwierzęta Egipcjan padły, ale żadne ze zwierząt Izraelitów nie padło. To był policzek wymierzony Nevesowi, bogu byka. Widzicie go tutaj z ciałem mężczyzny i głową byka.

Święty byk był ziemską reprezentacją Ra, boga słońca, o którym opowiemy później. Nawiasem mówiąc, Egipcjanie mieli wielu bogów i bogiń, takich jak byki lub krowy. Apis był jednym z nich i był świętym zwierzęciem boga Ptaha.

Hathor była reprezentowana przez ciało krowy. Wyobraź sobie spustoszenie gospodarcze gospodarki Egiptu, gdyby wymarło całe bydło. Jak pisze mój poprzednik w Grace, dr John Davis, woły były zależne od ciężkiej pracy w rolnictwie.

Wielbłądy, osły i konie były używane głównie do transportu. Bydło nie tylko dostarczało mleka, ale było również integralną częścią kultu w ziemi egipskiej. Straty ekonomiczne w tym przypadku musiały mocno dotknąć faraona, ponieważ trzymał pod swoją kontrolą dużą liczbę bydła.

Więc musimy się na chwilę zatrzymać i zadać sobie pytanie, kto zatwardził serce faraona? Czy faraon zatwardził swoje serce, czy Bóg zatwardził serce faraona? Ponieważ jest to bardzo ważna część teologii Starego Testamentu. Cóż, jeśli czytamy Biblię, to w rzeczywistości mówi o obu. Faraon zatwardził swoje serce, zauważając wszystkie te rozdziały, ale potem mówi, że Bóg zatwardził serce faraona.

Ale znowu, jeśli czytasz od początku, to nie jest tak, że faraon był miłym, niewinnym, pobożnym człowiekiem, a Bóg dotyka jego serca i zatwardza jego serce. Nie, to jest zły człowiek, który zawsze jest przeciwko Bogu i jego planowi, który nie wierzy w Boga. On jest naprawdę bardzo nieświadomy i pyta Mojżesza, kim jest ten Bóg? I jest bardzo, nie tylko nieświadomy, ale i arogancki.

Nie znam tego Boga i nie chcę wiedzieć o tym Bogu. Więc musimy zrozumieć, że najpierw faraon zatwardza swoje serce, a potem powiedziano nam, że Jahwe zatwardza serce faraona. Ale Biblia mówi o obu, a to jest bardzo, bardzo ważne.

Ale ponadczasowa zasada jest taka: Jahwe jest prawdziwym suwerennym Bogiem, który uwolni swój lud od ucisku, aby mógł służyć i czcić go. I oczywiście możemy przejść przez wszystkie plagi i mamy Jahwe kontra bogowie Egiptu. Ponownie, kończy się to 10 do 0, ponieważ bogowie wcale nie są bogami.

To Jahwe jest jedynym prawdziwym Bogiem. A Nowy Testament ostrzega nas w Liście do Hebrajczyków 3:12, gdzie jest powiedziane: uważajcie, aby nie było wśród was złego, niewierzącego serca, które by was odsunęło od Boga żywego. To właśnie miał faraon.

Miał złe, niewierzące serce. Ale wróćmy do historii, co mamy w Księdze Kapłańskiej do idei odkupienia. Ponownie, mieliśmy odkupienie ziemi, ale jest też odkupienie ludzi.

Przeczytałem ci już z Księgi Kapłańskiej 25, o niewolnikach kontraktowych. Jeśli twój brat zubożeje i nie będzie mógł utrzymać się przy tobie, będziesz go utrzymywał, jakby był przybyszem i przybyszem, i będzie mieszkał przy tobie. Nie bierz od niego odsetek ani zysku, ale bój się Boga swego, aby twój brat mógł mieszkać przy tobie.

Więc znowu, tutaj Bóg nie miał planu, aby niektórzy ludzie się wzbogacili. Nie, to było po to, aby Bóg zatroszczył się o biednych ludzi, używając swoich braci. Inna idea odkupienia pojawia się w pierworodnych.

Pierworodni mieli być święci dla Pana. A Biblia mówi, że ponieważ otwiera łono. Więc to, co się dzieje, gdy masz syna, poświęcasz go Panu.

I miał on faktycznie służyć w przybytku lub świątyni. Ale można go było wykupić za pięć szekli. Wykupiłeś go i wtedy był twój.

Teraz przypomnijcie sobie historię Anny. Anna modli się za Samuela i mówi: Panie, jeśli dasz mi syna, będzie on twoim. Więc kiedy nadejdzie czas odkupienia, Anna nie odkupuje Samuela, ale pozostawia Samuela w dziele Jahwe.

Wtedy możesz odkupić żonę oszukanego krewnego. To właśnie mamy w tej historii, a w jednej historii Rut jest wdową, i nie tylko ona jest wdową, ale jej synowie umierają. Więc zostaje z dwiema synowymi.

I znowu, w Księdze Kapłańskiej, jest to to samo. Jeśli mąż umrze, to jeśli mąż ma brata, on wykupi żonę. I to jest dokładnie to, co dzieje się w Księdze Rut.

Wydaje się, że jest Goel, krewny odkupiciel, który ma prawo wykupić Rut. A Boaz idzie do niego i mówi: spójrz, oto Rut, a oto chcesz wykupić. Więc w dniu, w którym kupisz pole z ręki Noemi, będziesz również wymagał Rut Moabitki.

W tym momencie krewny odkupiciel mówi: och, czekaj sekundę. Ja już mam żonę. I znowu nie wiemy, jak ta dyskusja przeniosła się do stołu.

Ale my, komik, prawdopodobnie mamy rację, gdy mówi, że powodem, dla którego nie możemy mieć dwóch żon, jest to, że Jezus powiedział, że nikt nie będzie służył dwóm panom. Ale tak czy inaczej, to tylko żart. Ale najwyraźniej ten krewny odkupiciel wiedział o tym, ponieważ powiedział, nie, nie chcę już odkupywać.

Cieszę się, że mogę odkupić ziemię, ale jeśli jest w to zamieszana kobieta, nie chcę tego robić. Więc Boaz, on jest drugim najbliższym krewnym odkupicielem. Więc odkupuje Rut, i wiemy, że z tego powodu stają się przodkami Dawida, a potem oczywiście Jezusa.

A potem pojawia się kolejny Goel, który jest nieco mniej znany w Księdze Liczb w rozdziale 35. A potem masz Księgę Powtórzonego Prawa 19. Ma to związek z miastami ucieczki.

A jeśli ktoś kogoś zabije nieumyślnie, to masz tego krewnego-odkupiciela. Teraz, proszę, zauważ, jak koncepcja odkupienia jest później zmieniona w Piśmie Świętym. Kiedy docieramy do literatury mądrościowej, do Hioba i do Psalmów, na przykład, mamy odkupienie przeniesione z ziemi i ludzi do rzeczywistego odkupienia od wrogów.

O to modli się Hiob, psalmista. Odkupienie od niegodziwych. Odkupienie od śmierci.

Odkupienie od kary za grzech. Wygląda więc na to, że w języku zachodzi rozwój, który bardzo różni się od rozwoju w prawie. Dlatego trzeba być bardzo ostrożnym, gdy ludzie mówią, no cóż, to słowo wygląda w ten sposób.

Cóż, to nie znaczy, że oznacza to samo. Ponownie, czasami mijają nam setki lat. Mamy różne konteksty.

A sam fakt, że jest używane w jeden sposób w Księdze Kapłańskiej, nie oznacza, że jest używane w ten sam sposób w Psalmie. I wiem, że wszyscy doskonale znamy Psalm 103. Więc, zobacz, odkupienie staje się czymś innym.

Odkupienie od śmierci. I oczywiście w Księdze Wyjścia, wracając do idei odkupienia z niewoli w Egipcie, Bóg mówi bardzo wyraźnie, zanim ukara bogów Egiptu, mówi Izraelitom, że będzie działał w ich imieniu. Księga Wyjścia szósta, od sześciu do ośmiu i mówi, zatem ludowi Izraela, Ja jestem Jahwe.

Ja jestem Pan i wywiodę was spod ciężarów Egipcjan, i wybawię was z niewoli ich, i odkupię was burzą wygnania i wielkimi aktami sądu. I wezmę was za mój lud, i będę waszym Bogiem. I poznacie, że Ja jestem Pan, wasz Bóg, który was wywiódł spod ciężarów Egipcjan.

Wprowadzę was do ziemi, którą przysiągłem dać Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi. Dam ją wam w posiadanie. Ja jestem Jahwe.

Ja jestem Panem. Teraz, to powinno brzmieć Goel; odkupienie jako eschatologiczny Jahwe jest Goelem Izraela. W Izajaszu mamy myśl, że Bóg jest odkupicielem.

To mówi o drugim przyjściu Jezusa. Więc czasami mówi o jego pierwszym przyjściu, ale czasami mówi o jego drugim przyjściu. Teraz, kiedy docieramy do Nowego Testamentu, znowu, w Nowym Testamencie, mamy tę ideę odkupienia, która jest, znowu, inna niż ta, którą mamy w Księdze Kapłańskiej.

Jest to bardziej zgodne z tym, co mamy w Księdze Psalmów i Księdze Hioba, ale jest trochę inne. Ponownie, w Nowym Testamencie odkupienie zawsze odnosi się do śmierci i zmartwychwstania Jezusa i tego, co dla nas dokonał. Tak więc Jezus przyszedł, aby dokonać naszego odkupienia.

Oddanie swojego życia było ceną okupu, a okup miał charakter zastępczy. I mamy wszystkie te wersety, które o tym mówią. Na przykład kluczowy werset w Ewangelii Marka mówi, że Syn Człowieczy nie przyszedł, aby Mu służyło, lecz aby służyć i dać swoje życie na okup za wielu.

Zatem zauważ, że Bóg, Stwórca, jest Bogiem-twórcą przymierza, jest Bogiem-Odkupicielem. I czyni to przez osobę Jezusa Chrystusa. Łukasza 1:68, błogosławiony Pan Bóg Izraela, bo nawiedził nas i dokonał odkupienia dla swego ludu.

Galatów 3:13, Chrystus odkupił nas od przekleństwa prawa. Galatów 4 to bardzo ważny fragment na Boże Narodzenie, ponieważ uczy nas, kiedy narodził się Chrystus, jak narodził się Chrystus i kiedy narodził się Chrystus. Kiedy narodził się Chrystus? W pełni czasu.

Bóg posłał swego Syna. Jak narodził się Jezus? Narodzony z kobiety, narodzony pod prawem. Dlaczego narodził się Jezus? Aby odkupił tych, którzy są pod prawem, możemy otrzymać adopcję jako synowie.

Paweł pisze do Koryntian, że Jezus stał się nie tylko naszą mądrością, ale naszą sprawiedliwością i odkupieniem. Rzymian 3, ponieważ wszyscy zgrzeszyli i brak im chwały Bożej, a są usprawiedliwieni darmo, z Jego łaski, przez odkupienie, które jest

w Chrystusie Jezusie. Paweł pisze do Efezjan, w Nim mamy odkupienie przez Jego krew, odpuszczenie naszych grzechów.

Piotr pisze, że nie jesteście odkupieni rzeczami przemijającymi, srebrem lub złotem, z waszego marnego sposobu życia, odziedziczonego po waszych praojcach, ale drogocenną krwią baranka nieskalanego i nieskalanego, krwią Chrystusa. Tytus pisze do kościoła na Krecie, na wyspie Krecie, o łasce Bożej. A potem mówi, Bóg dla siebie samego, Jezus wydał samego siebie, aby nas odkupić od wszelkiego bezprawia i oczyścić sobie lud na własność, gorliwy w dobrych uczynkach.

Ponownie, wracając do Listu do Hebrajczyków, autor Listu do Hebrajczyków czyni korelację z Jezusem, który nie jest tylko odkupicielem, ale jest ceną odkupienia. Pisze, że kiedy Chrystus pojawił się jako arcykapłan dla przyszłych dóbr, przyszedł przez większy i doskonalszy przybytek, nie uczyniony rękami, który nie jest z tego stworzenia. Nie z krwią kozłów i cielców, ale przez własną krew, wszedł raz na zawsze do miejsca świętego, uzyskawszy wieczne odkupienie.

Bo jeśli krew kozłów i byków oraz popiół jałówek, pokropiając tych, którzy zostali skalani, uświęcają dla oczyszczenia ciała, o ileż bardziej krew Chrystusa, który przez Ducha wiecznego ofiarował samego siebie bez skazy Bogu, oczyści wasze sumienie z martwych uczynków, abyście służyli Bogu żywemu. Tak więc Bóg, Stwórca, jest Bogiem, Twórcą Przymierza i Strażnikiem Przymierza, a także Odkupicielem.

To jest dr Tiberius Rata o jego nauczaniu na temat teologii Starego Testamentu. To jest sesja 4, Bóg jako Odkupiciel.